

Cekos In Ekspert

Na osnovu člana 13. stav 2. Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba sa invaliditetom ("Službeni glasnik RS", broj 36/09),

Ministar ekonomije i regionalnog razvoja, ministar zdravlja i ministar prosvete donose

**PRAVILNIK
O BLIŽIM USLOVIMA, KRITERIJUMIMA I STANDARDIMA ZA
SPROVOĐENJE MERA I AKTIVNOSTI PROFESIONALNE
REHABILITACIJE**

(Sl. glasnik RS br. 112/09)

Osnovni tekst na snazi od 07/01/2010 , u primeni od 07/01/2010

Član 1.

Ovim pravilnikom uređuju se bliži uslovi, kriterijumi i standardi za sprovođenje mera i aktivnosti profesionalne rehabilitacije osoba sa invaliditetom.

Član 2.

(1) Osoba sa invaliditetom uključuje se u mere i aktivnosti profesionalne rehabilitacije u cilju povećanja nivoa zapošljivosti, zapošljavanja, održanja zaposlenja, napredovanja ili promene profesionalne karijere i podsticanja uključenosti osoba sa invaliditetom u sve sfere društvenog života na ravnopravnoj osnovi.

(2) Osoba sa invaliditetom uključuje se i u mere aktivne politike zapošljavanja, radi sprovođenja profesionalne rehabilitacije, povećanja nivoa zapošljivosti ili zapošljavanja.

(3) Mere i aktivnosti iz st. 1. i 2. ovog člana sprovode se u skladu sa ovim pravilnikom i aktom Nacionalne službe za zapošljavanje (u daljem tekstu: Nacionalna služba).

1. Bliži uslovi i kriterijumi za sprovođenje mera i aktivnosti profesionalne rehabilitacije

Član 3.

Mere i aktivnosti profesionalne rehabilitacije nezaposlene osobe sa invaliditetom sprovode se ako:

- 1) je osoba sa invaliditetom na evidenciji nezaposlenih lica Nacionalne službe;
- 2) je izvršena procena profesionalnih mogućnosti te osobe;
- 3) postoji potreba da ta osoba bude korisnik usluga profesionalne rehabilitacije, kao dela njene celokupne rehabilitacije.

Član 4.

(1) Izuzetno od člana 3. ovog pravilnika pravo na profesionalnu rehabilitaciju ima i zaposlena osoba sa invaliditetom koja ima smanjenu radnu sposobnost zbog povrede na radu ili profesionalne bolesti nastale nakon stupanja na snagu Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba sa invaliditetom ("Službeni glasnik RS", broj 36/09).

(2) Troškove sprovođenja mera i aktivnosti profesionalne rehabilitacije zaposlene osobe sa invaliditetom snosi poslodavac kod koga je ta osoba u radnom odnosu u vreme nastanka povrede na radu ili profesionalne bolesti u skladu sa odlukom Vlade kojom se utvrđuju usluge Nacionalne službe za koje se plaća naknada.

(3) Međusobni odnos Nacionalne službe, poslodavca koji snosi troškove profesionalne rehabilitacije i zaposlene osobe sa invaliditetom reguliše se ugovorom.

Član 5.

(1) Mere i aktivnosti profesionalne rehabilitacije koje je potrebno sprovesti kao deo celokupne rehabilitacije pojedinca, kao i mere aktivne politike zapošljavanja u cilju povećanja nivoa zapošljivosti ili zapošljavanja nezaposlene osobe sa invaliditetom određuju se individualnim planom zapošljavanja između Nacionalne službe i te osobe, na osnovu procene njenih profesionalnih mogućnosti.

(2) Individualnim planom zapošljavanja iz stava 1. ovog člana mogu se utvrditi i druge mere predviđene akcionim planom zapošljavanja ili na drugi način, u skladu sa kriterijumima i standardima predviđenim ovim pravilnikom.

(3) Mere i aktivnosti profesionalne rehabilitacije koje je potrebno sprovesti kao deo rehabilitacije zaposlene osobe sa invaliditetom određuju se na osnovu prethodne procene poslova koje ta osoba može da obavlja.

Član 6.

(1) Procena profesionalnih mogućnosti osobe sa invaliditetom predstavlja procenu zapošljivosti, odnosno procenu uticaja objektivnih faktora i stanja i kretanja na tržištu rada koji utiču na mogućnosti njenog zapošljavanja.

(2) Procena profesionalnih mogućnosti osobe sa invaliditetom iz stava 1. ovog člana vrši se primenom objektivnih kriterijuma i uslova za uključivanje nezaposlenih u mere aktivne politike zapošljavanja koje propisuje ministar nadležan za poslove zapošljavanja, vrsta teškoća i prepreka u zapošljavanju sa kojima se osobe sa invaliditetom susreću i vrsta telesnog, senzornog, mentalnog ili duševnog oštećenja ili bolesti iz nalaza, mišljenja i ocene organa veštačenja Republičkog fonda penzijskog i invalidskog osiguranja i potrebe tržišta rada.

Član 7.

U zavisnosti od procene radne sposobnosti i procene profesionalnih mogućnosti, osoba sa invaliditetom može biti uključena u mere i aktivnosti profesionalne rehabilitacije i mere aktivne politike zapošljavanja pod opštim uslovima, odnosno po prilagođenim programima usmerenim ka nezaposlenim licima.

Član 8.

(1) Profesionalna rehabilitacija i mere aktivne politike zapošljavanja pod opštim uslovima podrazumevaju sprovođenje mera i aktivnosti u grupama koje čine osobe sa invaliditetom i druga nezaposlena lica, odnosno pod uslovima propisanim za nezaposlena lica, u svakom slučaju kad je to moguće, po proceni stručnih lica Nacionalne službe.

(2) Profesionalna rehabilitacija i mere aktivne politike zapošljavanja po prilagođenim programima podrazumevaju sprovođenje mera i aktivnosti prilagođenih potrebama osobe sa invaliditetom, procene profesionalnih mogućnosti i radne sposobnosti, kao i potreba na tržištu rada.

Član 9.

Mere i aktivnosti profesionalne rehabilitacije utvrđene individualnim planom zapošljavanja iz člana 5. ovog pravilnika sprovodi Nacionalna služba neposredno ili preko preduzeća za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom, obrazovne ustanove ili drugog oblika organizovanja, odnosno izvođača koji ispunjava uslove, kriterijume i standarde utvrđene ovim pravilnikom i opštim aktom Nacionalne službe.

Član 10.

(1) Nacionalna služba sprovodi mere i aktivnosti profesionalne rehabilitacije ako osoba sa invaliditetom:

- 1) pruži kompletne, potpune i istinite podatke koji su od uticaja na profesionalnu rehabilitaciju;
- 2) pristupi proceni radne sposobnosti i uključi se u mere i aktivnosti profesionalne rehabilitacije, u skladu sa individualnim planom zapošljavanja;
- 3) redovno dolazi na profesionalnu rehabilitaciju;
- 4) prati program rada i prisustvuje časovima praktične i teorijske nastave;
- 5) ulaže maksimalne napore kako bi se postupak profesionalne rehabilitacije što uspešnije realizovao;
- 6) racionalno koristi alat, materijal i sredstva za rad;
- 7) poštuje radno vreme;
- 8) izvršava druge obaveze u cilju uspešne realizacije mera i aktivnosti profesionalne rehabilitacije.

(2) Međusobna prava i obaveze između nosioca profesionalne rehabilitacije i osobe sa invaliditetom mogu se urediti ugovorom.

2. Standardi za sprovođenje mera i aktivnosti profesionalne rehabilitacije

Član 11.

Mere i aktivnosti profesionalne rehabilitacije koje se odnose na: radno osposobljavanje, dokvalifikaciju, prekvalifikaciju i programe za sticanje, održavanje i unapređivanje radnih i radno-socijalnih veština i sposobnosti osoba sa invaliditetom; pojedinačne i grupne, opšte i prilagođene programe za

unapređenje radno-socijalne integracije osoba sa invaliditetom; edukaciju i trening seminare za poslodavce, stručna lica za radno osposobljavanje i profesionalnu rehabilitaciju osoba sa invaliditetom i druga lica; predloge i obuku za primenu adekvatnih tehničkih i tehnoloških rešenja u cilju podizanja efikasnosti osobe sa invaliditetom u učenju i radu, kao i službe podrške (u daljem tekstu: obuke) sprovode se od strane nosilaca poslova profesionalne rehabilitacije, ukoliko su ispunjeni sledeći:

- 1) građevinsko-tehnički standardi;
- 2) standardi u pogledu stručnih radnika;
- 3) standardi u pogledu opreme;
- 4) standardi u pogledu sadržine programa obuke.

Član 12.

Građevinsko tehnički standardi, jesu:

- 1) u pogledu lokacije - objekat mora da se nalazi u naseljenom mestu gde su razvijene saobraćajnice i druge veze komunikacije i gde je obezbeđen nesmetan prilaz prevoznim sredstvima, u skladu sa standardima pristupačnosti - po potrebi;
- 2) u pogledu infrastrukture - objekat mora da ima obezbeđenu električnu mrežu i telefonski priključak, priključak i instalacije za dovod vode za piće i odvod otpadnih voda;
- 3) u funkcionalnom pogledu - objekat mora da odgovara potrebama osoba sa invaliditetom - da ima obezbeđenu dostupnost osobama sa invaliditetom sa teškoćama u kretanju i senzornim oštećenjima, sa obezbeđenim grejanjem, provetravanjem i osvetljenjem, sa podovima izrađenim od materijala koji nije klizav, ne upija vlagu i lako se održava, sa sanitarnim prostorijama koje su opremljene odgovarajućom opremom, sa obezbeđenim radnim prostorijama i prostorijama za održavanje teorijske nastave veličine dovoljne za kretanje i manipulaciju osoba sa invaliditetom;
- 4) drugi uslovi utvrđeni urbanističkim, građevinskim, tehničkim, sanitarnim, požarnim, propisima o zaštiti životne sredine i bezbednosti i zdravlja na radu.

Član 13.

(1) Standardi u pogledu stručnih radnika podrazumevaju da stručne poslove pri sprovođenju obuka obavljaju:

1) instruktori za obavljanje praktične nastave, odgovarajuće struke i najmanje srednjeg nivoa obrazovanja, sa iskustvom u radu sa osobama sa invaliditetom od najmanje tri godine;

2) da stručni radnici za poslove pružanja profesionalne asistencije i savetnika za integraciju na radnom mestu budu specijalni edukatori (defektolozi), andragozi, pedagozi, psiholozi, socijalni radnici ili stručna lica drugih zanimanja iz oblasti društvenih i humanitarnih nauka, visokog nivoa obrazovanja i najmanje jednom godinom iskustva u radu sa osobama sa invaliditetom.

(2) Ukoliko nije moguće obezbediti stručne radnike iz stava 1. tačka 1) ovog člana, stručne poslove mogu da obavljaju i lica drugih zanimanja sa iskustvom u radu sa osobama sa invaliditetom od najmanje pet godina.

(3) Za sprovođenje obuka do 15 polaznika - osoba sa invaliditetom potreban je najmanje jedan instruktor i jedan stručni radnik.

Član 14.

Standardi u pogledu opreme podrazumevaju da prostorije za sprovođenje obuke, u zavisnosti od namene i radne sposobnosti osoba sa invaliditetom imaju:

1) opremu koja odgovara vrsti obuke koja se sprovodi i koja se lako održava;

2) obezbeđen odgovarajući nameštaj, mašine i alate, kompjutere, sredstva i materijale za praktičnu obuku, u skladu sa brojem polaznika i vrstom invalidnosti.

Član 15.

Standardi u pogledu sadržine programa obuke obuhvataju:

1) naziv izvođača obuke;

2) reference izvođača obuke (osnovni podaci o preduzeću za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom ili drugom obliku organizovanja - adresa, delatnost, lica za kontakt, prethodna iskustva u organizovanju obuka, akreditacija i sl.);

- 3) naziv obuke;
- 4) područje rada u kom se sprovodi program obuke;
- 5) trajanje obuke (broj časova po jedinicama učenja, odnos teoretskog i praktičnog dela obuke sa opisom, trajanje programa - dnevno i ukupno, odnosno maksimalno ukupno);
- 6) radne kompetencije (opis poslova i/ili radnih zadataka, odnosno kompetencija i veština koje će polaznik obuke steći po završetku programa obuke);
- 7) program obuke (cilj programa, sadržaj programa učenja - teoretskog i praktičnog dela, ishodi, metode nastavnog rada, dinamika realizacije programa);
- 8) uslove za realizaciju programa (udžbenici, priručnici ili brošure, materijalni i drugi resursi);
- 9) polaznike obuke (opis ciljne grupe i optimalan broj polaznika - potrebna prethodna znanja ili sposobnosti kandidata, medicinsko stanje - vrsta invalidnosti i stepen radne sposobnosti i drugi potrebni prethodni uslovi);
- 10) uslove za izvođača obuke (prostor, oprema, sredstva, cena - ukupna i po radnom satu obuke, CV predavača-instruktora i stručnih lica sa opisom kompetencija);
- 11) način provere savladanosti programa obuke (opis ocene stručne službe o funkcionisanju pojedinca - individualni plan rada, kriterijumi praćenja uspešnosti pojedinca i same obuke, opis provere znanja i veština - testovi, praktični deo);
- 12) uslove za dobijanje uverenja;
- 13) sadržaj uverenja;
- 14) druge elemente.

Član 16.

Na mere i aktivnosti profesionalne rehabilitacije koje se odnose na osposobljavanje za rad, dokvalifikaciju, prekvalifikaciju i obučavanje, koje se sprovode u obrazovnim ustanovama, primenjuju se posebni propisi kojima se

uređuje dodatno stručno, odnosno obrazovanje odraslih - po opštim ili po prilagođenim programima.

3. Prelazne i završne odredbe

Član 17.

(1) Preduzeća za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom uskladiće programe profesionalne rehabilitacije sa odredbama ovog pravilnika, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog pravilnika.

(2) Preduzeće za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom izvršiće kod nadležnog organa upis delatnosti - ostali obrazovni rad, pre realizacije programa profesionalne rehabilitacije, ako taj program sadrži i radno osposobljavanje (program obuke za sticanje znanja).

(3) Programi obuke za sticanje znanja koji donose preduzeća za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom objavljuju se u "Prosvetnom glasniku Republike Srbije", odnosno programi obuke vode se u registru nadležnog organa.

Član 18.

(1) Nacionalna služba će sagledati potrebe za zapošljavanjem osoba sa invaliditetom na tržištu rada i organizovati sprovođenje pojedinih mera i aktivnosti profesionalne rehabilitacije u skladu sa tim potrebama u roku od četiri meseca od dana stupanja na snagu ovog pravilnika.

(2) Ukoliko je program obuke preduzeća za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom objavljen u "Prosvetnom glasniku Republike Srbije" ili se vodi u registru nadležnog organa, Nacionalna služba organizuje sprovođenje obuke po tom programu.

Član 19.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Broj 110-00-171/2009-15

U Beogradu, 10. decembra 2009. godine

Ministar,
Mlađan Dinkić, s.r.

Ministar,
Tomica Milosavljević, s.r.

Ministar,
Žarko Obradović, s.r.

© Cekos In, Beograd, www.cekos.rs